

Η ΑΥΓΗ

Εθνική Βιβλιοθήκη Παρισιού. Χαλκογραφία

Ο Ισπανός εξερευνητής είχε σπουδάσει στο Αιγαιοπελαγίτικο νησί, που άκμαζε κοινωνικά και οικονομικά το 15ο αιώνα —«Μπικίνι», μικτά μπάνια και ειδικός φόρος ερωτικής αποχής για τις χήρες που δεν ξαναπαντρεύονταν, δείχνουν την χειραφέτηση των γυναικών της Χίου στην χρυσή της περίοδο

Όταν ο Κολόμβος ανακάλυψε και τις γυναίκες της Χίου

Της Ειρήνης Καμπερίδου

Ερατε ότι ο Χριστόφορος Κολόμβος πριν τις έξκινησε για την ανακάλυψη της Αμερικής πήγε στη Χίο, σε ηλικία 34 ετών όπου έμενε για σπουδές από το 1485 μέχρι το 1487;

Ο Κολόμβος έψαχνε για νέους δρόμους προς τις Ινδίες και τήγε στην Χίο να δει τι γνωρίζουν γι' αυτό τον Βιζαντινό. Στη Χίο σπούδασε τους Ελληνοιδικούς Βιζαντινούς Χόρτες στην περίφημη βιβλιοθήκη του Andriolo Banca Giustiniani η οποία ήταν μία από τις μεγαλύτερες ελληνικές βιβλιοθήκες του Αιγαίου.

Τα βενετσιάνικα ονόματα, όπως εκείνο που δόθηκε στη βιβλιοθήκη συνήθιζαν εκείνη την εποχή γιατί οι αυτοκράτορες του Βιζαντίου, οι Παλαιολόγοι, είχαν δώσει την επικυριαρχία της Χίου στους γαμπρούς τους (1304), οι οποίοι ήταν Γενουάτες.

Η βιβλιοθήκη αυτή στέγαζόταν στην περίφημη «Villa του Ομήρου» η οποία βρισκόταν δίπλα απ' τη «Δασκαλόπετρα», το μέρος όπου πιστεύεται ότι διδάσκετο ο «Ομήρος». Σήμερα τη βιβλιοθήκη του Αιγαίου ήταν έδιαδεχτεί η «Βιβλιοθήκη Κοραρά».

Την εποχή που βρισκόταν στη Χίο ο Κολόμβος το νησί ήταν πλούσια και άκμαζε οικονομικά και πολιτιστικά. Μεγάλες οικογένειες της Χίου έδιναν στη Δύση διάσημες προσωπικότητες, διπλωμάτες, καθηγητές κ.λπ. Ο βιβλιοθηκάριος του Βατικανού προερχόταν από τη Χίο. Από τη Χίο αυτής της εποχής προερχόταν η οικογένεια Μαρκοποράδων η οποία έδωσε γηγενών τους Μολδοβλαχίας, ηγέτες της Ελληνικής Επαναστάσης και πρωθυπουργού της Ελλάδας, άκμα και οικουμενικούς πατράρχες. Ο ίακώβος Παλαιολόγος ο οποίος κάποια στιγμή απεριτικός από την Ιερή Εξέταση το 1583 στη Ρώμη καταγόταν από αυτή τη χιώτικη οικογένεια.

Περιήρθη για την εποχή του Κολόμβου ήταν οι γιατροί της Χίου που εφάρμοσαν πρώτοι το σύστημα της καραντίνας. Άλλη η Χίος ήταν ονομαστή και για τις γυναίκες της.

Εχουμεις κανόνες με μία εντυπωσιακή «αλλαγή» της εικόνας της γυναικάς του Αιγαίου. Αυτή η «αλλαγή» βέβαια δεν θίγει καθόλου το «αισθήμα τηής» της γυναικάς αυτής, κάτιο που οποίο δεν περιγράφεται εύκολα. «Έχει να κάνει με μια εμπειρία αιώνων και με μία άγρια περηφάνεια που δεν κατέφεραν να διαμαστούν ούτε οι Σαρακινοί πειρατές, ούτε οι Βενετοί έμποροι, ούτε οι Τούρκοι κατακτητές.

Για αυτή την περηφάνεια γράφει ένας σημειώνων συγγραφέας του Αιγαίου o Humbert Fink: «Δεν μπορείς να το καταλάβεις. Τότε δεν μπορείς να καταλάβεις την ωρμότητα μιας τέτοιας απλότητας».

Στη Χίο αυτής της εποχής, όπως γράφει ένας Γάλλος αριστοκράτης και περιηγητής, κολυμπούσαν ακόμα και τα κορτίσια στη θάλασσα και μάλιστα μαζί με τους άνδρες φορώντας μαύρο μπικίνι το οποίο δεν θρισκούσαν μέσα στο νερό τη πετούσαν έχω στην ακτή. Αυτό είναι δείγμα μεγάλης κοι-

γυναίκα της Χίου, ζωγραφία, στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη

σια γνωστή σ' όλη την Ελλάδα μαγειρική τους τέχνη. Οι Χιώτισσες επίσης είχαν εξημερώσει τις πέρδικες οι οποίες ήταν ένα αγαπητό έδεσμα σ' ολόκληρη την Ανατολή.

Είχαν γίνει σύμβολο χειροφέτησης και πρόσδου. Δημιουργήσαν τους πρώτους γυναικείους παραγωγικούς συνεταιρισμούς, δεσμόριο κέντρα διασκέδασης και σχολεία όπου σπουδάζαν μαζί αγόρια και κορίτσια.

Εκίνο που έκανε διάσημους τους γυναικείους συνεταιρισμούς ήταν η επεξεργασία της μαστίχας. Η μαστίχα της Χίου είναι μοναδική. Τη μαστίχα έχει περιγράψει στην αρχαιότητα ο Θεόφραστος από τη Λέσβο, μαθητής του Αριστοτέλη, στη «Βοτανική» του 300 π.χ., ο Πλίνιος, ο Διοσκουρίδης και ο ονομαστός γιατρός Γάληνός.

Το 130 μ.Χ. περιέγραψε τη μαστίχα o Wilhelm Baldens enώ το 1673 ο καθολικός γερέας Johann Wansleben έγραψε ότι από τη μαστιχόδενδρον παράγονται ωραίες οδοντογλυφίδες.

Σήμερα η μαστίχα χρησιμοποιείται στη ζαχαροπλαστική, αρωματοποιία, στη χροματουργία (για χρώματα που αντιστέκονται στη φωτιά), στη διαστημική, για ελαστικά (ρόδες αυτοράλωση) στη φαρμακευτική, στην οινοποίηση, και άλλων.

Οι Χιώτισσες του 16ου αιώνα επεξεργάζονταν τη μαστίχα και την εξήγαν σ' ολόκληρη τον κόσμο.

Η μαστίχα έγινε το αγαπητό προϊόν και για το χαρέμ του σουλτάνου για πολλούς αιώνες. Έτσι το 1822 ο σουλτάνος, για να εκδικηθεί για την πυρπόληση της ναυαρχίδας του από τον Κανάρη, διέταξε τη σφαγή του πλήθυσμού της Χίου. Το χαρέμ του τον παρακάλεσε να εισέρει τις Χιώτισσες από τη μαστίχα, και το πε υχε.

Κι όλα αυτά γιατί οι γυναίκες του χαρέμ ούπωστηρήσαν πώς η μαστίχα είναι διεγερτική.

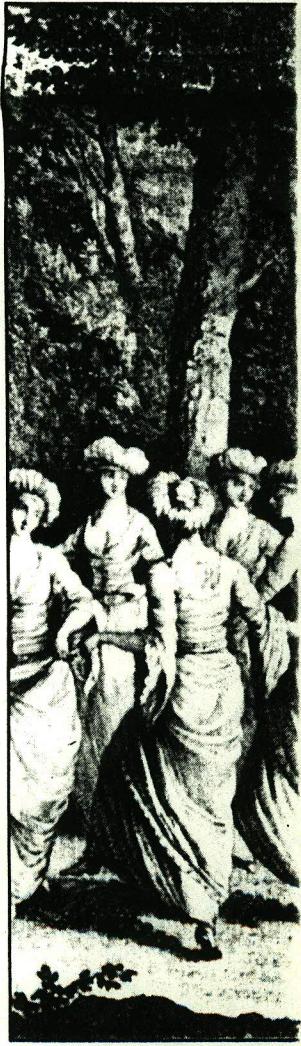
Ας μην ξεχνάμε ότι οι Τούρκοι μέχρι σήμερα στη Χίο την ονομάζουν «ασαύρη» που σημαίνει μαστίχα.

Ο Piri Reis στο έργο του BAHRIYE — Κατατηκτή Ναυστηλοία στο Αιγαίο (1521), αναφέρει: «...πριν έρθουμε στην Κωνσταντινούπολη την εποχή που πλέαμε στη θάλασσα στη γηράκη, σ' αντό το λιμανί για να κλεψουμε μια ποσότητα της μαστίχας. Στα χέρια μας έπεσε τόσο πολύ μαστίχα ώστε χρειάστηκε να την κουβαλήσουμε μέσα σε σακιά».

Οι Χιώτισσες ήταν ακόμα και άριστες καπετάνισσες και ψαράδες. Γνώριζαν καλά την αλειφά και αγαπούσαν τη θάλασσα, τον ήλιο, την ομορφιά, την οικογένεια και την νησιώτικη ζωή.

Αυτές ήταν η αιτία για να γράψει το 1330 ο Γερμανός μοναχός και περιηγητής Baldensel και να επαναλάβει το 1673 o Johann Wansleben, γνωστός περιηγητής:

«Ω! όμορφο και διαμαστό ελληνικό Αιγαίο».

Οι Χιώτισσες ήταν γνωστές για το χαροπλαστικό της έργο, την επιχειρησιακή της ικανότητα, την ομορφιά της ζωής της.